

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Бранка Загорца 2
Република Српска, БиХ
Тел: +387 (0) 51 / 211 286, 211 312
Факс: +387 (0)51 / 211 312
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о обављеној ревизији финансијског извјештаја
Дирекције за приватизацију у Републици Српској
за период 01.01-31.12.2001. године**

Број: РВ034-02

Бања Лука, 25.09.2002. године

Извјештај главног ревизора

Извршили смо ревизију биланса стања Дирекције за приватизацију у Републици Српској са 31.12.2001. године, биланса успјеха и новчаних токова за 2001 годину. За наведене финансијске извјештаје одговоран је директор, а наша одговорност је да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу извршене ревизије.

Ревизију смо извршили у складу са INTOSAI ревизијским стандардима Координационог одбора институција за ревизију БиХ и Стандардима ревизије РС. Ови стандарди налажу нам да ревизију планирамо и извршавамо на начин који омогућава да се у разумној мјери увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе. Ревизија укључује испитивање доказа на основу провјере узорка, који поткрепљују износе објелодањене у финансијским извјештајима. Ревизија, такође, укључује ревизију финансијских трансакција, укључујући процјену усклађености са законима и прописима, као и документованост финансијских трансакција. Сматрамо да ревизија коју смо извршили, обезбјеђује разумну основу за изражавање мишљења.

У Дирекцији за приватизацију, од оснивања Дирекције до краја 2001. године нису успостављене прописане књиговодствене евиденције и извјештаји за намјенска средства депозита, кауција и средства од продаје државног капитала у предузећима.

У билансу стања Дирекције исказане вриједности сталних средстава се не могу сматрати поузданим због неправилно извршене процјене вриједности сталних средстава и непотпуно обухватање истих.

Због неизвршеног пописа сталних средстава, новчаних средстава, те обавеза и потраживања са 31.12.2001. године, изражавамо резерву у погледу тачности почетних стања рачуна биланса стања у 2001. години.

У билансу успјеха су исказани мањи приходи за 1.856.795 КМ и већи расходи за 280.658 КМ. Такође стварна разлика остварених прихода и расхода у 2001. години је већа за 2.137.453 КМ од исказане.

Биланс новчаних токова није састављен у складу са Рачуноводственим стандардом РС број 7.

По нашем мишљењу, због свега горе наведеног, финансијски извјештаји не одражавају истинито и реално финансијско и имовинско стање Дирекције за приватизацију, резултате пословања и новчане токове на дан 31.12.2001. године и нису састављени у складу са рачуноводственим стандардима и рачуноводственим прописима Републике Српске.

Бања Лука, 18.10.2002. године

ГЛАВНИ РЕВИЗОР

Бошко Чеко

САДРЖАЈ

1	УВОД	1
2	ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ОБИМ РЕВИЗИЈЕ	2
3	НАЛАЗИ	3
3.1	Рачуноводствени систем и систем финансијског извјештавања	3
3.2	Систем интерне контроле	4
3.3	Биланс стања	5
3.4	Биланс успјеха	9
3.5	Ставке које одређују биланс новчаних токова	11
4	ЗАКЉУЧЦИ	13
5	ПРЕПОРУКЕ	15

1 Увод

Дирекција за приватизацију у Републици Српској је установљена Законом о министарствима (Сл. Гласник РС број 3/97, 10/98, 18/99 и 15/00). Одлуком Владе РС број 02/1-020-1954/98 од 28.11.1998. године о утврђивању правног сљедбеника, утврђено је правно сљедбеништво Дирекције за приватизацију у Републици Српској са сједиштем у Бања Луци од бивше Дирекције за приватизацију и развој Републике Српске са сједиштем у Бијељини. Дирекција за приватизацију је уписана у Регистар Републичког завода за статистику Бања Лука као Републички орган управе и пријављена као обвезник Фонда ПИО и Фонда здравственог осигурања. Дјелатност Дирекције за приватизацију је дефинисана Законом о приватизацији државног капитала у предузећима (Сл.Гласник РС број 24/98). Поред наведених прописа рад и функционисање Дирекције за приватизацију РС опредјељују и одредбе:

- Закона о буџету (СЛ ГЛ РС број 04/00)
- Закона о извршењу буџета (СЛ ГЛ РС број 18/01)
- Закона о рачуноводству (СЛ ГЛ РС број 18/99)
- Општи Колективни уговор (СЛ ГЛ РС број 13/98)
- Посебни Колективни уговор за раднике запослене у државним органима управе (СЛ ГЛ РС број 16/98)
- Други подзаконски акти (Уредбе, Одлуке, Правилници итд).

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Дирекцији за приватизацију, Дирекција је организована у четири Одсјека са сједиштем у Бања Луци и двије регионалне канцеларије ван Бања Луке, којима руководе шефови одсјека:

- Одсјек за припрему предузећа
- Одсјек за ваучер приватизацију
- Одсјек за готовинске продаје
- Одсјек за тржиште капитала
- Регионална канцеларија, одсјек Бијељина
- Регионална канцеларија, одсјек Требиње

Поред одсјека организоване су и унутрашње јединице-огранци, којима руководе шефови огранака:

- Огранак за правна питања
- Огранак за ИТ подршку
- Огранак за односе са јавношћу и
- Огранак за финансије и администрацију.

Финансијско рачуноводствени послови су у надлежности Огранка за финансије и администрацију, који су дефинисани као "послови везани за финансијске трансакције у приватизацији и интерно рачуноводство".

Пословање Дирекције за приватизацију Републике Српске одвијало се преко више жиро и девизних рачуна:

Развојна банка АД Бања Лука

- Редован КМ рачун 562-099-001223-26
- Ваучери КМ 562-009-002311-60
- Стара девизна штедња 30500-940-16
- Готовинске продаје 562-099-10773-88
- Динарски рачун 30500-537-7-3301

Бањалучка банка АД Бања Лука

- Редован КМ рачун 509-203-019013-46
- Ваучери КМ рачун 551-001-287-41
- Готовинска продаја 551-001-2110-04
- Девизни рачун 54011-01901346
- Девизни рачун 54601-01901346

ВБ Банка Бања Лука

- Готовинске продаје 564-100-80001102-38
- Девизни рачун 540100-1901346

Кристал банка АД Бања Лука

- Намјенски рачун (5% провизија) 552-000-6275-56
- Девизни рачун -продаја капитала 1901346

Извршили смо ревизију биланса стања Дирекције за приватизацију на дан 31.12.2001-е године, биланса успјеха и ревизију новчаних токова на редовним рачунима Дирекције и новчаних трансакција везаних за приватизацију државног капитала у предузећима, за пословну 2001-у годину. За финансијске извјештаје и податке приказане у финансијским извјештајима одговоран је Директор Дирекције за приватизацију. Наша одговорност је да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу ревизије коју смо обавили.

2 Предмет, циљ и обим ревизије

Ревизија је планирана и извршена на основу члана 14 Закона о ревизији јавног сектора РС (СЛ ГЛ РС број 18/99). Ревизију смо планирали и извршили у складу са ИНТОСАИ ревизијским стандардима Координационог одбора институција за ревизију БиХ (СЛ ГЛ РС број 20/01) и Стандардима ревизије РС. Ови стандарди нам налажу да се у разумној мјери увјеримо да финансијски извјештаји који су предмет ревизије не садрже материјално значајне грешке.

Предмет ревизије су финансијски извјештаји Дирекције за приватизацију у Републици Српској за 2001-у годину и финансијске трансакције везане за приватизацију државног капитала у предузећима.

Циљ ревизије је да се омогући ревизору да изрази мишљење о финансијским извјештајима који су предмет ревизије тј. да ли финансијски извјештаји у материјално значајном смислу објективно и истинито приказују финансијско и имовинско стање Дирекције за приватизацију РС на дан 31.12.2001-е године, резултате пословања и новчане токове у 2001-ој години и да ли су финансијски извјештаји сачињени у складу са Рачуноводственим стандардима РС и законским прописима.

Обим ревизије обухвата процјену организације и функционисања рачуноводственог система и имовинског стања, резултата пословања кроз утврђивање остварених прихода и извршених расхода, новчаних токова у обрачунском периоду, усклађеност обављених финансијских трансакција и документованост финансијских трансакција.

Ревизија такође укључује оцјену примјене општеприхваћених рачуноводствених начела и усвојених рачуноводствених стандарда, оцјена рачуноводствених процјена и одлука донесених од стране Владе РС о кориштењу новчаних средстава од продаје државног капитала у предузећима, као и Одлука донесених од стране Директора Дирекције за приватизацију.

Ревизија је уз примјену адекватних метода ревизије обављена у периоду од 05.09. до 25.09.2002-е године.

Директор Дирекције за приватизацију у Републици Српској је доставио примједбе на приједлог Извјештаја о ревизији. Примједбе су размотрене од стране главног ревизора и дјелимично прихваћене. Све примједбе које су документоване, а односе на набавку основних средстава, дјелимично на рачуноводствене политике, пренос новчаних средстава на јединствени рачун буџета, пренос са намјенског рачуна од продаје државног капитала на редован рачун Дирекције и плаћање доприноса Фонду ПИО на име повезивања стажа раднику Дирекције, су прихваћене и за исте извршене корекције Извјештаја о ревизији.

Примједбе које се односе на разграничење периода одговорности директора Дирекције нису прихваћене јер нису предмет ревизије. Такође нису прихваћене примједбе које су неосноване, а односе се на рачуноводствену контролу, благајничко пословање, процјену вриједности сталних средстава, попис новчаних средстава, политику разграничавања прихода и утврђивање обавеза према Фонду ПИО и Фонду за реституцију у складу са чланом 27 Закона о приватизацији државног капитала у предузећима.

3   Налази

3.1   Рачуноводствени систем и систем финансијског извјештавања

Рачуноводствени систем Дирекције за приватизацију у Републици Српској је успостављен и организован у складу са Законом о рачуноводству и Правилником о садржини појединих рачуна у контном оквиру за кориснике прихода буџета само за интерно рачуноводство Дирекције. О намјенским средствима депозита, кауција и средствима од продаје државног капитала у предузећима нису обезбијеђене прописане књиговодствене евиденције и финансијски извјештаји.

На нивоу Дирекције за приватизацију Правилником о рачуноводству су утврђене рачуноводствене политике. Непотпуна примјена рачуноводствених политика утицала на одсуство потпуне примјене општеприхваћених рачуноводствених начела и усвојених рачуноводствених стандарда.

Дирекција за приватизацију у РС је у складу са одредбама Закона о буџету и Правилника о финансијском извјештавању и годишњем обрачуна буџета била у обавези да сачини финансијски извјештај за 2001-у годину и да га до 28.02.2002-е године достави Министарству финансија ради израде Извјештаја о извршењу буџета

РС за 2001-у годину. Ревизијом је утврђено да је Дирекција за приватизацију сачинила финансијски извјештај и доставила га АПИФ-у, **јер је Министарство финансија вратило извјештаје Дирекцији, сматрајући да није у обавези да исти укључи у консолидоване финансијске извјештаје о извршењу Буџета РС.**

Дирекција за приватизацију је била у обавези да, као и сви други буџетски корисници, на дан 31.12.2001. године новчана средства са својих редовних рачуна и намјенских рачуна отворених за прикупљање средстава од продаје државног капитала у предузећима, пренесе на јединствен рачун буџета, што је реализовала дјелимично, тј. у износу од 1.867.437 КМ, док износ од 5.564.911 КМ није пренесен на јединствен рачун буџета, највећим дијелом због неликвидности Бањалучке и Кристал банке.

3.2 Систем интерне контроле

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Дирекције за приватизацију у Републици Српској утврђене су организационе јединице, надлежност организационих јединица Дирекције, број непосредних извршиоца и опис посла непосредних извршиоца. Правилником или другим актом нису утврђене надлежности, права, обавезе и одговорности организационих јединица и непосредних извршиоца у управљању, располагању и трошењу буџетских средстава. Правилником или другим актом нису утврђена правила, процедуре и поступци контроле управљања, располагања и трошења буџетских средстава и средстава у складу са Одлуком Владе РС о начину располагања средствима уплаћеним по основу трошкова учешћа у приватизацији и накнада за пренос ваучера и купона, тј. нису успостављене политике интерне контроле. Непостојање политике интерне контроле у управљању, располагању и трошењу буџетских средстава и других средстава намијењених за покриће трошкова Дирекције за приватизацију манифестује се у следећем:

- неусаглашеност рачуноводствених података у рачуноводству Дирекције за приватизацију и рачуноводству Буџета РС,
- непостојање рачуноводствене контроле финансијско материјалне документације,
- за стање и кретање новчаних средстава на рачунима код носиоца платног промета (осим функционалног редовног рачуна Дирекције) нису обезбијеђене књиговодствене евиденције, тако да није успостављена поуздана контрола над уплатама средстава од продаје државног капитала у предузећима, положеним депозитима и кауцијама, као и контрола располагања истим.
- при формирању благајничке документације није осигуран контролни систем нумеричког и хронолошког низа, а документација о запримљеној и исплаћеној готовини у највећем броју случајева се не прилаже уз документацију дневне благајне.
- за подизање готовине из благајне нису одређени лимити, тако да постоје случајеви подизања готовине у износима који се према благајничким дневницима већ налазе у благајни. Није презентована одлука о благајничком максимуму.
- контрола благајничке документације и благајничких извјештаја није вршена нити је за контролу одређено посебно лице, а благајничке исплатнице нису овјерене потписима лица која одобравају исплате.
- ревизијом је утврђено да све готовинске уплате запримљене у благајни по основу накнада за учешће на лицитацијама у укупном износу од 66.630 КМ нису полагане

на жиро-рачун Дирекције, нити је документација о запримљеној готовини прилагана уз дневнике благајне. Приликом готовинских исплата из благајне-дневница за службена путовања је уочено да су исплате вршене без претходне ликвидатуре и одобрења директора, као и неодлагање документације- улаз- у благајну по основу поврата аконтација за службени пут.

- исплаћене аконтације за службена путовања и друге сврхе се не правдају у неким случајевима ни након истека више мјесеци.
- за извршено плаћање по основу ауторских хонорара, по извршеном послу није вршена примопредаја квалитета и квантитета уговорених услуга, нити је вршена категоризација ових услуга са становишта врсте личних примања и адекватан обрачун и плаћање пореза и доприноса на лична примања.
- класификација трошкова према врсти трошка није правилно утврђена и евидентирана у оквиру припадајуће групе трошкова (на рачуну дневница за службена путовања књижени су и трошкови службеног пута, репрезентације и пореза и слично).

Попис сталних средстава, потраживања, обавеза и новчаних средстава као облик интерног надзора и контроле није спроведен у потпуности у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог и стварног стања. Пописом новчаних средстава нису обухваћени рачуни код банака на које су вршене уплате средстава од продаје државног капитала у предузећима. Ови рачуни су дјелимично пописани у оквиру пописа обавеза и потраживања. Пописом нису обухваћени станови у Бијељини. Пописни елаборат није одобрен од стране Директора Дирекције.

3.3 Биланс стања

Попис и процјена сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза за 2001-у годину, није извршен у складу са РС 16 и РС 36, те постојећим Правилником о рачуноводству и Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем.

Извршена процјена основних средстава од стране именоване комисије за попис и процјену, је обухватила само процјену садашње вриједности основних средстава, односно њихове фер вриједности, без претходне процјене набавне вриједности основних средстава, њихове исправке вриједности и њиховог вијека трајања. Самим тим и обрачуната амортизација " у виду негативних ефеката извршене процјене основних средстава", није правилно утврђена и исказана у књиговодственој евиденцији и финансијском извјештају. Из наведених разлога се исказана садашња вриједност основних средстава у Извјештају о извршеном попису (пописним листама) не може сматрати поузданом.

Увидом у књиговодствену евиденцију уочено је да не постоји аналитичка евиденција основних средстава, те да у бруто билансу не постоји равнотежа између активе и пасиве, тј. да је укупно исказана вриједност активе већа за 22.460 КМ у односу на укупну вриједност пасиве, а у ванбилансној евиденцији је финансијска неравнотежа у износу од 60.327 КМ.

Попис основних средстава која се налазе на кориштењу код Министарства одбране и Владе РС није уредно обављен као и основних средстава добијених на кориштење од USAID.

Пописом станова Дирекције су обухваћени станови у Бања Луци у укупној вриједности од 483.000 КМ. У књиговодству Дирекције није извршено усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем. Према приједлогу пописне комисије, стан купљен заједничким учешћем Министарства одбране (51%) и Дирекције (49%), исти треба третирати као стан Министарства одбране, те га књижити као улагање у друга правна лица.

На стамбеним објектима је евидентиран износ од 10.934 КМ, а који се односи на дате авансе из ранијих година. Према приједлогу пописне комисије наведени износ је требало искњижити са конта стамбених објеката на конто датих аванса за станове, што није учињено.

Ревизијом је утврђено да Дирекција располаже са 6 станова у Бијељини који су набављени у 1997 години, а који нису књиговодствено евидентирани и обухваћени пописом, и то:

- стан површине 79 м2 у Његошевој улици бр.9
- стан површине 57,77 м2 у Улици Гаврила Принципа бр.10
- стан површине 80,40 м2 у Улици Гаврила Принципа бр.13
- стан површине 78,60 м2 + 2,91 м2 у Улици Гаврила Принципа бр.18
- стан површине 61,68 м2 у Улици Гаврила Принципа бр.7
- стан површине 54 м2 у Улици Кнегиње Милице бр.10.

За последња два стана води се судски спор.

У Билансу стања је исказано:

- набавна вриједност сталних средстава у износу од 1.445.862 КМ
- исправка вриједности сталних средстава у износу од 610.113 КМ
- садашња вриједност сталних средстава у износу од 835.749 КМ.

Набавну вриједност сталних средстава чини:

- вриједност станова 592.485 КМ
- вриједност основних средстава 853.378 КМ.

Аналогно горе наведеном може се закључити да вриједност извора средстава није усклађена са садашњом вриједности сталних средстава.

У билансу стања извори средстава су приказани у износу од 344.173 КМ, остали извори средстава у износу од 154.714 КМ и извори средстава резерви у износу од 580.311 КМ.

Поменути извори средстава резерви чини вишак прихода остварен у претходном обрачунском периоду. Мишљења смо да наведени износ представља остале изворе средстава и да је потребно извршити прекњижење истог.

У току провођења ревизије није презентована документација којом би се потврдило усвајање Извјештаја о извршеном попису сталних средстава, новчаних средстава,

потраживања и обавеза, како је то предвиђено Правилником о рачуноводству Дирекције.

Исправка вриједности основних средстава у Билансу стања је већа за 21.904 КМ, у односу на исправку вриједности у постојећој књиговодственој евиденцији (бруто биланс), па самим тим је неправилно исказана и садашња вриједност основних средстава од 835.749 КМ- мања је за наведени износ од 21.904 КМ.

Исказане вриједности сталних средстава се не могу сматрати поузданима из резлога што није извршена процјена набавне вриједности, као и њихове исправке вриједности, те што нису обухваћена сва стална средства.

У билансу стања је исказана вриједност новчаних средстава у износу од 1.094.385 КМ, од чега се на стање новчаних средстава на жиро- рачунима односи 1.090.218,58 КМ и на стање благајне 4.166,42 КМ.

Стање жиро-рачуна на дан 31.12.2001 године је слиједеће:

• Развојна банка 562-099-00001223-26	стање	0 КМ
• Развојна банка 562-099-002311-60	стање	0 КМ
• Развојна банка 54430-1901346-01		није било промета
• Бањалучка банка 551-001-287-41	стање	738.898 КМ
• Кристал банка 552-000-6275-56	стање	344.215 КМ
• Кристал банка 1901346	стање	7.109 КМ
• ВБ банка дев. 540100-1901346	стање	0 КМ
• ВБ банка 564-100-80001070-37	стање	0 КМ.

У току 2001-е године на наведеним рачунима остварен је укупан прилив средстава у износу од 6.175.105,35 КМ и укупан одлив у износу од 6.672.566,35 КМ.

Пописом новчаних средстава није обухваћено стање жиро-рачуна од продаје државног капитала, на дан 31.12.2001 године, а то су слиједећи рачуни:

• Кристал банка 1901346-8233000138	2.228.215,35 КМ
• Кристал банка 1901346-8233000138 (CHF)	26.377,80 КМ
• Кристал банка 54601-1901346 (EUR)	781.692,38 КМ

Слиједећи рачуни су пописани у оквиру обавеза и потраживања:

• Бањалучка банка 5510010000211004	1.408.301,77 КМ
• Бањалучка банка 5510010000028741	738.898,44 КМ
• Развојна банка 30500-940-16-купони	51.412.440,51 КМ
• Развојна банка 54430-1901346-01 (DEM)	30.100,00 КМ.

Рачуни Бањалучке банке су пописани као рачуни Кристал банке.

За промет остварен преко ових рачуна у Дирекцији не постоји књиговодствена евиденција.

С обзиром на чињеницу да није извршен попис новчаних средстава на дан 31.12.2000 године, и то да није презентована документација везана за готовинске уплате и исплате, као ни благајнички дневници који датирају од краја 2000-те године, пренесено стање од 22.509 КМ се не може сматрати као поуздано. Ревизијом је утврђено да све

готовинске уплате запримљене у благајни по основу накнада за учешће на ликитацијама у укупном износу од 66.630 КМ нису полагане на жиро-рачун Дирекције, нити је документација о запримљеној готовини прилагана уз дневнике благајне. Приликом готовинских исплата из благајне- дневница за службена путовања је уочено да су исплате вршене без претходне ликвидатуре и одобрења директора, као и неодлагање документације- улаз- у благајну по основу поврата аконтација за службени пут.

За подизање готовине из благајне нису одређени лимити, тако да постоје случајеви подизања готовине у износима који се према благајничким дневницима већ налазе у благајни. Није презентована одлука о благајничком максимуму.

Контрола благајничке документације и благајничких извјештаја није вршена нити је за контролу одређено посебно лице, а благајничке исплатнице нису овјерене потписима лица која одобравају исплате.

У билансу стања су исказана краткорочна потраживања у износу од 5.151 КМ, од чега се на аконтације за службени пут односи 4.019 КМ, аконтације за гориво 761 КМ, те потраживање од Јавног фонда за дјечију заштиту 371 КМ.

Неоправдане аконтације за службени пут су на 31.12.2001 године износиле 4.019 КМ, а састоје се од аконтација исплаћених у 2000-тој години, у износу од 1.308 КМ, а које нису оправдане до 05.09.2002 године.

У неоправдане аконтације улазе и аконтације радника, у износу од 2.208 КМ који више нису у радном односу са Дирекцијом. Неоправдане аконтације за гориво су износиле 717 КМ, од чега је у 2002-ој години оправдано 609 КМ.

Потраживања у оквиру органа исказана у билансу стања, у износу од 1.801.439 КМ, чине новчана средства са редовних рачуна Дирекције, пренесених на рачун Буџета РС на дан 31.12.2001 године и то са:

• Развојна банка	562-099-000-2311-60	785.562,01 КМ
• Развојна банка	562-099-000-1233-26	1.002.030,09 КМ
• Војвођанска банка	540100-1901346	7.358,52 КМ
• Војвођанска банка	540100-190346	6.488,08 КМ.

У билансу стања су приказане обавезе у износу од 80.411 КМ. Ревизијом су утврђене обавезе Дирекције у износу од 62.835 КМ. Разлика се односи на мање приказане обавезе у износу од 18.148 КМ на Глас српски- није прокњижен рачун, и на више приказане обавезе према Влади РС у износу од 35.724 КМ.

Приказане обавезе од 35.724 КМ које се односе на Владу РС, по основу преноса средстава од продаје државног капитала на редован рачун Дирекције је потребно кориговати и прекњижити на Фонд од продаје државног капитала или извршити поврат новчаних средстава са редовног рачуна Дирекције на рачуне средстава од продаје државног капитала.

3.4 Биланс успјеха

Буџетом за 2001-у годину предвиђена су средства за Дирекцију за приватизацију предузећа у укупном износу од 983.600 КМ и то за плате 735.600 КМ и за материјалне трошкове 248.000 КМ. У току 2001-е године Дирекција за приватизацију се финансирала искључиво из властитих прихода и није повлачила средства из Буџета Републике Српске. Одлуком Владе РС о начину располагања средствима уплаћеним по основу трошкова учешћа у приватизацији и накнада за пренос ваучера и купона, број 02/1-020-1038/00 од 01.11.2000-ите године, прописује се начин располагања средствима која се уплаћују на пролазни рачун Дирекције за приватизацију по основу:

- трошкова учешћа у приватизацији у износу од 4 КМ
- трошкови првог извода у износу од 2 КМ
- накнада за пренос ваучера са једног приватизационог рачуна на други, осим у случајевима насљеђивања, у износу од 10 КМ по једном пренесеном ваучеру.
- накнада за пренос купона по основу старе девизне штедње, осим у случајевима насљеђивања, у висини 5% од вриједности пренесених купона.

Наведена средства се, према Одлуци Владе РС, користе за финансирање трошкова које сноси Дирекција у току провођења процеса приватизације (чл.3. Одлуке): "Средства остварена по основу уплаћених трошкова преносе се налогом са пролазног рачуна на рачун Дирекције. Средства остварена по основу накнада користе се за измиревање трошкова Дирекције у случају да се трошкови Дирекције не могу подмирити из средстава остварених по основу уплаћених трошкова за учешће у приватизацији и трошкова првог извода." Одлуком Владе РС о измјенама и допунама Одлуке о начину располагања средствима уплаћеним по основу трошкова учешћа у приватизацији и накнада за пренос ваучера и купона, број 02/1-020-1170/2001 од 26.06.2001-е године предвиђено је да:" Средства остварена продајом државног капитала у предузећу користе се за измирење трошкова Дирекције у случају да се трошкови Дирекције не могу подмирити из средстава остварених по основу уплаћених трошкова за учешће у приватизацији, трошкова првог извода, уплаћених накнада као и у случају трошкова насталих у складу са чланом 10. Одлуке о садржају посебних приватизационих програма."

Дирекција за приватизацију у Републици Српској је у билансу успјеха за 2001-у годину исказала приходе у износу од 3.539.485 КМ. Приходи су остварени по основу:

- прихода од накнада - 5% вриједности пренесене старе штедње	1.705.883 КМ
- прихода од ваучера	1.589.612 КМ
- прихода од учешћа на лицитацији	66.630 КМ
- прихода од учешћа на директној продаји	2.800 КМ
- прихода од учешћа на тендерима	32.532 КМ
- осталих прихода	139.549 КМ

Остали приходи су остварени по основу осталих накнада предвиђених за покриће трошкова Дирекције у процесу провођења приватизације државног капитала у предузећима у износу од 52.639 КМ и по основу отписаних, на приједлог пописне комисије, застарјелих обавеза из ранијих година, у износу од 86.910 КМ.

Остварени и исказани приходи нису укључени у Буџет Републике Српске. Приходи остварени у ранијим годинама по основу преноса ваучера од 1.516.880 КМ и

накнада по основу преноса старе девизне штедње (5%) у износу од 339.915 КМ су приказани у оквиру разграничених прихода. **Не постоји утврђена политка (нити од стране Владе РС, нити од стране Дирекције за приватизацију) којом би се дефинисало разграничавање прихода и њихово распоређивање за покриће трошкова текућег периода. Мишљење ревизије је да разграничени приходи увећавају износ исказаних прихода у билансу успеха 2001. године.**

У билансу успеха расходи су исказани у износу од 2.768.444 КМ. Дирекција нема финансијски план за 2001-у годину, па према томе ни политику расхода за исти период. Није било могуће поуздано утврдити шта је био критериј за планирана средства у Буџету РС за покриће плата и материјалних трошкова у 2001-ој години. Дирекција није користила средства остварена продајом државног капитала у предузећима за покриће плата и материјалних трошкова Дирекције. О кориштењу средстава остварених по основу уплаћених трошкова и накнада, у складу са Одлуком Владе РС, Дирекција је дужна Владу РС извјештавати тромјесечно, што није чињено.

Ревизијом су утврђени укупни расходи у износу од 2.487.786 КМ који се односе на следеће:

- расходи по основу плата и накнада 477.459 КМ
- расходи по основу материјалних трошкова 2.010.327 КМ

Дирекција за приватизацију је обрачунала и исплатила плате за све мјесеце обрачунског периода у износу од 352.611 КМ и накнаде за топли оброк, превоз радника, регрес, огрев и зимницу у укупном износу од 124.848 КМ. На основу Одлуке Директора Дирекције за приватизацију број 5112-02/2001 и Уговора о зајму обрачунат је исплаћен износ од 3.360 КМ на име исплате доприноса за пензијско инвалидско осигурање за период 01.12.1998 до 31.10.2001-е године за радника Дирекције који је радни однос у дирекцији засновао 25.10.2001. године. Радник је у року два мјесеца извршио поврат позајмљених средстава. **Исплата накнаде топлог obroка и превоза радника је вршена за све раднике Дирекције, за укупан мјесечни фонд, без обзира на остварени број радних дана и стварно кориштење услуга превоза на посао и с посла, што је супротно одредбама Општег колективног уговора.**

Дирекција за приватизацију је у билансу успеха исказала материјалне трошкове у износу од 2.290.985 КМ, односно за 280.658 КМ више од износа материјалних трошкова утврђених ревизијом. Више су исказани материјални трошкови на позицији уговорених услуга, које су у билансу успеха исказане у износу од 1.405.183 КМ, **док је ревизијом утврђен износ од 1.124.525 КМ. Више исказане уговорене услуге се односе на трошкове по основу умањења вриједности сталних средстава, утврђених проценом вриједности сталних средстава, у износу од 298.806 КМ.** С обзиром да се промјене вриједности сталних средстава код буџетских корисника, у складу са Правилником о садржини појединих рачуна у контном освиру за кориснике прихода буџета Републике, општина и градова, буџетских фондова и јавних фондова, евидентирају преко извора сталних средстава, смањење вриједности сталних средстава није могло теретити расходе извјештајног периода. **Расходи по основу уговорених услуга мање су исказани за 18.148 КМ због неевидентирања трошкова штампања листе предузећа за ваучер понуду у наведеном износу.**

По основу ауторских уговора и уговора о дјелу у току 2001. године Дирекција је обрачунала, исплатила и у билансу исказала расходе уговорених услуга у бруто износу од 492.219 КМ. Ауторски уговори и уговори о дјелу су закључивани са

радницима запосленим у Дирекцији (преко 80% запослених поред примања остварених кроз редовну плату је остварило и примања кроз ауторске уговоре и уговоре о дјелу). Дирекција је ову праксу увела у 1998-ој години и наставила до половине 2002. године, а у другом полугодишту 2002. године је ове уговоре преиначила у Уговоре о стручном ангажовању. У току 2001-е године је лицима запосленим у Дирекцији по основу ауторских уговора и уговора о дјелу исплаћено у нето износу од 232.107 КМ, док је спољним сарадницима исплаћено у нето износу 215.294 КМ. Дирекција је у највећем дијелу све те исплате третирала као накнаде за ауторска дјела, те је у вези стим обрачунавала и уплаћивала прописане пореске и друге обавезе које се односе на примања по основу ауторских хонорара. Увидом у закључене уговоре ревизија је утврдила да су предмет уговора послови везани за припрему програма за приватизацију државних предузећа, израда одговарајућих подзаконских аката, активности на провођењу поступака приватизације, маркетиншки и други послови везани за процес приватизације државног капитала у предузећима. **Уговори су закључивани најчешће на три мјесеца, а потом обнављани са истим лицима и истим предметом уговорених услуга, што је супротно одредбама члана 34. Закона о раду и члана 3. и члана 23. Закона о ауторском праву. С обзиром на стварни карактер извршених послова по предметним уговорима и извршених исплата за исте, ревизија је мишљења да у највећем дијелу нису обрачунати и плаћени адекватни порези и доприноси у складу са законским прописима.**

Уз исплаћене накнаде по предметним уговорима, у највећем броју случајева, нису презентовани докази о квантитативној и квалитативној предаји извршених послова који су уговорени и плаћени.

Дирекција за приватизацију је у билансу успјеха исказала вишак прихода у износу од 771.041 КМ. **Корекцијом исказаних расхода по основу уговорених услуга и укључивањем разграничених прихода у укупне приходе Дирекције за 2001. годину, ревизија је утврдила вишак прихода у износу од 2.908.494 КМ.**

3.5 Ставке које опредјељују биланс новчаних токова

Биланс новчаних токова није састављен у складу са Рачуноводственим стандардом Републике Српске 7.

Књиговодствена евиденција о новчаним средствима оствареним продајом државног капитала у предузећима, положеним депозитима и кауцијама, те усмјеравању и намјенском трошењу ових средстава, од оснивања Дирекције па до краја 2001. године није вођена. У току 2002-е године успостављена је евиденција промета новчаних средстава на жиро рачунима код банака и евиденција приватизованих предузећа на основу утврђених критерија висине државног капитала у предузећима и начина његове продаје.

На основу прегледа новчаних трансакција, преко намјенски отворених жиро рачуна код више банака, за готовинску продају (у домаћој и страниј валути) државног капитала у предузећима, те за полагање депозита и кауција и продају државног капитала за стару девизну штедњу, као и на основу података које је у фебруару 2002. године Дирекција доставила Свјетској банци, ревизија је утврдила да су од готовинске продаје у 2001-ој години остварена укупна новчана средства у износу од 7.720.507 КМ. Продаја

државног капитала у предузећима за стару девизну штедњу остварена је у износу од 38.431.541 КМ.

Влада РС је у току 2001. године својим одлукама донесеним у складу са чланом 40. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима, усмјеравала и трошила средства за сљедеће намјене:

Број одлуке	Датум	Намјена	Износ КМ
02/1-020-521/01	3.4.01	Јавни фонд ПИО	3.000.000
02/1-020-797/01	17.5.01	Куповина пословног простора за потребе Владе РС	1.226.787
02/1-020-2379/01	27.11.01	Отплата ино-дуга	3.000.000
01/1-020-2385/01	4.12.01	За предузеће ЗДП ЦЕЛЕКС заостале плате 252.930 КМ и позајмница 247.070 КМ	500.000
		УКУПНО	7.766.787

Одлуком број 02/1-020-521/01 од 03.04.2001. године Влада РС је одобрила Фонду ПИО привремено кориштење средстава у износу од 4.000.000 КМ. Фонд ПИО је извршио поврат средстава у износу од 1.000.000 КМ. Поза на исту Одлуку, Влада РС је 27.12.2001. године донијела Одлуку број 02/1-020-2521/01 о бесповратној додјели Фонду ПИО преосталих 3.000.000 КМ за исплату пензија. **Оваква одлука је супротна одредби члана 40. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима који искључује могућност кориштења новчаних средстава добијених од продаје државног капитала у предузећима за "текуће финансирање редовних корисника буџета".**

На дан 31.12.2001. године ревизија је утврдила сљедеће стање новчаних средстава:

- на редовним жиро рачунима Дирекције и у благајни 1.094.385 КМ
- на намјенским рачунима за прикупљање средстава од продаје државног капитала у предузећима за готовину (у домаћој и иностраној валути) 4.474.688 КМ

Дирекција за приватизацију је била дужна са 31.12.2001. године пренијети сва расположива новчана средства са својих жиро рачуна на рачун Буџета. Дирекција није извршила пренос сљедећих новчаних средстава:

Банка код које је отворен рачун	Број рачуна и намјена рачуна	Валута	Износ у КМ
Кристал банка а.д.	1901346-8233000138 - од продаје капитала	ДЕМ	2.228.215,35
Кристал банка а.д.	1901346-8233000138 - од продаје капитала	ЦХФ	20.000,00
Кристал банка а.д.	552000000627556 -намјенски рачун 5% провизије	КМ	344.215,53
Кристал банка а.д.	1901346- редован рачун	ДЕМ	7.109,83
Бањалучка банка а.д.	5510010000211004 - продаја државног капитала	КМ	1.408.301,77
Бањалучка банка а.д.	5510010000028741 - намјенски рачун	КМ	738.898,44
Бањалучка банка а.д.	54601-1901346 -продаја државног капитала	ЕУР	399.672,97
Развојна банка а.д.	30500-940-16 - продаја државног капитала	купони	51.412.440,51
Развојна банка а.д.	54430-1901346-01 -продаја државног капитала	ДЕМ	30.100,00

Дирекција за приватизацију је била у обавези у складу са чланом 27. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима, уплатити Фонду ПИО 10% и Фонду за реституцију 5% од продајне цијене капитала у предузећима у којима је у почетним билансима исказана вриједност државног капитала мања од 300.000 КМ. **Дирекција по том основу није до краја 2001-е године Фонду ПИО уплатила износ од 1.079.947 КМ и Фонду за реституцију 539.973 КМ.**

4 Закључци

Из проведених ревизионих активности произилазе слиједећи закључци:

1. У Дирекцији за приватизацију у Републици Српској нису успостављене политике интерне контроле, нису до краја проведене усвојене рачуноводствене политике, те нису створене претпоставке за потпуну примјену рачуноводствених начела и рачуноводствених стандарда и функционисање рачуноводственог система и система интерних контрола на начин који омогућава поуздано управљање, располагање, трошење и контролу трошења буџетских средстава и других средстава намијењених за финансирање трошкова Дирекције за приватизацију, као ни средстава остварених продајом државног капитала у предузећима.

2. Попис сталних средстава, потраживања, обавеза и новчаних средстава није спроведен у потпуности у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем.
3. Због неправилно извршене процјене сталних средстава исказана вриједност сталних средстава и извора сталних средстава у билансу стања се не може сматрати реалном.
4. Због неправилно вођеног благајничког пословања у ранијим годинама, непоузданог почетног стања благајне, недокументованости благајничких трансакција и утврђених неадекватних контролних поступака у руковању са благајном, ревизија изражава сумњу у поузданост коначних благајничких извјештаја на крају 2001. године.
5. Готовинске уплате на благајни по основу накнада за учешће на лицитацијама и директним продајама нису полагане на рачун Дирекције, нити је документација о запримљеној готовини прилагана уз благајничке извјештаје. Готовинске исплате са благајне по основу аконтација за службена путовања су вршене на усмени налог овлаштеног лица, без постојања помоћних евиденција- књиге путних налога и талона о аконтацијама које се прилажу уз путни налог. Приликом поврата аконтација нису одлагани документи о поврату.
6. Контрола благајничке документације и благајничких извјештаја није вршена нити је за контролу било одређено посебно лице, а благајничке исплатнице, као и путни налози нису овјерени потписима лица која одобравају исплате.
7. Не постији утврђена политика разграничавања остварених прихода Дирекције по основу накнада за пренос ваучера и купона старе девизне штедне дефинисаних Одлуком Владе РС број 02/1-020-1038/00 и њиховог распоређивања за покриће трошкова текућег периода.
8. Не постоји финансијски план пословања Дирекције за приватизацију који би дефинисао висину материјалних трошкова плата и накнада Дирекције у 2001-ој години. Без обзира што Дирекција није повлачила средства из Буџета РС за покриће својих расхода, исказани расходи у 2001-ој години прелазе одобрени буџетски оквир за ову годину.
9. Дирекција за приватизацију није у складу са Одлуком Владе РС број 02/1-020-1170/2001у прописаним роковима извјештавала Владу о кориштењу средстава остварених по основу уплаћених трошкова и накнада, као ни о средствима уплаћеним по основу продаје државног капитала у предузећима.
10. С обзиром на стварни карактер извршених послова по ауторским уговорима, на начин закључивања ових уговора и временски период њиховог трајања, те извршених исплата по истим, ревизија је мишљења да у највећем дијелу нису обрачунати и плаћени адекватни порези и доприноси у складу са законским прописима.
11. Биланс новчаних токова није сачињен у складу са Рачуноводственим стандардом Републике Српске 7. Книговодствена евиденција о новчаним средствима оствареним продајом државног капитала у предузећима, положеним депозитима и

кауцијама, те усмјеравању и намјенском трошењу ових средстава, од оснивања Дирекције па до краја 2001. године није вођена.

12. Дирекција за приватизацију је била у обавези у складу са чланом 27. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима, уплатити Фонду ПИО 10% и Фонду за реституцију 5% од продајне цијене капитала у предузећима у којима је у почетним билансима исказана вриједност државног капитала мања од 300.000 КМ. Дирекција по том основу није до краја 2001-е године уплатила, нити исказала обавезу према Фонду ПИО за износ од 1.079.947 КМ и Фонду за реституцију 539.973 КМ.

5 Препоруке

1. У Дирекцији за приватизацију у Републици Српској је неопходно обезбједити потпуну примјену усвојених рачуноводствених политика и успоставити политике интерне контроле како би се створиле претпоставке за потпуну примјену рачуноводствених начела и рачуноводствених стандарда и функционисање рачуноводственог система и система интерних контрола на начин који омогућава поуздано управљање, располагање, трошење и контролу трошења буџетских средстава и других средстава намијењених за финансирање трошкова Дирекције за приватизацију, као и средстава остварених продајом државног капитала у предузећима.
2. Попис сталних средстава, потраживања, обавеза и новчаних средстава је неопходно спроведити у складу са одредбама Закона о рачуноводству и Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем.
3. Извршити правилну примјену Рачуноводственог стандарда 16, те у складу са њим утврдити реалну вриједноати сталних средстава и извора сталних средстава.
4. Обезбједити адекватну контролу финансијске документације и потпуну контролу благајничког пословања.
5. Установити политику разграничавања остварених прихода Дирекције по основу накнада за пренос ваучера и купона старе девизне штедње дефинисаних Одлуком Владе РС број 02/1-020-1038/00 и њиховог распоређивања за покриће трошкова текућег периода.
6. Обезбједити редовно извјештавање Владе РС у складу са Одлуком Владе РС број 02/1-020-1170/2001 о кориштењу средстава остварених по основу уплаћених трошкова и накнада, као и о средствима уплаћеним по основу продаје државног капитала у предузећима.
7. Потребно је извршити прекњижење обавеза исказаних према Влади РС или поврат новчаних средстава са редовног рачуна Дирекције на рачун од продаје државног капитала у износу од 35.724 КМ.
8. С обзиром на стварни карактер извршених послова по ауторским уговорима, на начин закључивања ових уговора и временски период њиховог трајања, исплате

по истима третирају као остала лична примања и на њих обрачунавати порезе и доприносе у складу са Законом.

9. У складу са чланом 27. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима извршити обрачун и уплату предвиђених средстава Фонду ПИО и Фонду за реституцију.